

Nové Bratrské Listy

*„Jsem Bůh, jenom když jsem blízko?“ je výrok Hospodinův.
„Jsem-li daleko, Bůh už nejsem?“*

(Jeremjáš 23,23)

z obsahu:

kázání – Velký rybolov

z dějin – Řehoř Krajčí (550 let)

unitas fratrum – sbory na seznamu UNESCO

– naše společné poklady

zprávy ze seniorátu

vzpomínka na ses. Plecháčovou

obsah

kázání	
Velký rybolov (<i>J. Veselý</i>)	59
dějiny	
Řehoř Krajčí - bratr zakladatel (<i>J. Just</i>)	61
unitas fratrum	
Sbory na seznamu UNESCO (red)	64
Naše společné poklady k. 6	66
Poznámka k akolutství (<i>mj</i>)	74
náš seniorát	
Husův den v Ž. Brodě (<i>J. Hrudka</i>)	76
Sborový den v Potštejně (<i>jn</i>)	76
Workshop v Turnově (<i>DH</i>)	77
Srpen a září v Rovensku (<i>M. Jaluška</i>)	78
Vzpomínka na sestru L. Plecháčovou-Mucalíkovou	81
poslední stránka:	
Ochranov na seznamu UNESCO (ČTK)	

Nové Bratrské Listy

26. ročník (2024)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

mail redakce: halama@etf.cuni.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

*Milé čtenářky a čtenáři,
podzimní číslo našeho časopisu vychází ve chvíli, kdy se v části naší země sčítají škody po povodních a uklízí se. Na druhou stranu se blíží neděle Dikůvzdání a leckdo přitom bude počítat, co všechno mu zničily jarní mrazy.*

Pro takovou situaci může být inspirovací hned úvodní kázání, zdůrazňující důležitost neúspěchu pro správné poznání věcí.

Na druhou stranu se letos v létě dostala Obnovená jednota na stránky všech důležitých médií, když bratrské osady byly zařazeny mezi světové kulturní památky UNESCO. Je to významné uznání kulturní stránky naší existence, zajímavé pro turisty, jak najdete v řečech německých politiků na poslední stránce, ale člověka napadne, jestli to není i krok ke skanzenu.

Zprávy o pravidelných tradičních akcích v našich sborech, i o věcech nových a netradičních, které se dějí, mohou potěšit a ujistit, že sborový život jde cestami starými i novými (Mt 13,52), chceme-li, to staré reprezentuje rubrika o společných pokladech Jednoty, to nové zprávy ze sborů. Obojí nám může pomáhat, když přemýšlíme o tom, co a jak zachovat nebo změnit, aby život v našich sborech přinášel radost a užitek, to znamená nejenom nám, ale i našemu okolí.

Aby se práce ve sborech dařila, to staré přinášelo plody a to nové slibně rozkvétalo, vám všem přeje (a v Boží pomoc pevně věří)

váš Jindřich Halama

**Děkujeme za podporu pro náš časopis.
Číslo účtu 2900700247/2010**

kázání

Velký rybolov

Jednou se na něj lidé tlačili, aby slyšeli Boží slovo, a on stál u břehu jezera Genezaretského; 2 tu uviděl, že u břehu jsou dvě lodi. Rybáři z nich vystoupili a vypírali sítě. 3 Vstoupil do jedné z lodí, která patřila Šimonovi, a požádal ho, aby odrazil kousek od břehu. Posadil se a z lodi učil zástupy. 4 Když přestal mluvit, řekl Šimonovi: „Zajeď na hlubinu a spusťte sítě k lovu!“ 5 Šimon mu odpověděl: „Mistře, namáhali jsme se celou noc a nic jsme nechytili. Ale na tvé slovo spustím sítě.“ 6 Když to učinili, zahrnuli velké množství ryb, až se jim sítě trhaly. 7 Dali znamení svým společníkům na druhé lodi, aby jim přišli na pomoc. Oni přijeli a naplnili rybami obě lodi, že se až potápěly. 8 Když to Šimon Petr uviděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl: „Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný.“ 9 Neboť jeho i všechny, kteří s ním byli, pojal úžas nad tím lovem ryb; 10 stejně i Jakuba a Jana, syny Zebedeovy, kteří byli Šimonovými druhy. Ježíš řekl Šimonovi: „Neboj se, od této chvíle budeš lovit lidi.“ 11 Přirazili s lodmi k zemi, všechno tam nechali a šli za ním. (L 5,1–11)

Vidíte tu scénu jako na širokém plátně. U velkého jezera, kterému většinou říkali moře, se tlačí zástup lidí kolem muže, z jehož úst uslyší Boží slovo. Divíte se, kolik se jich sběhlo? Vždyť se to plátno může případně pojmenovat: obecná nouze. Některým lidem se to ovšem už tehdy nelíbilo. Prý se zveličuje jak naše nouze, tak i moc toho muže. Ale málo naplat, lidé se kolem něho tlačili. To ta nouze, nepřiznaná, ležící hluboko v člověku, se hladově ozvala, neboť se objevil dobrodinec, jenž o ní nejen ví, ale také má, čím by ji upokojil. Sama vylezla z úkrytu, aby se vystavila jeho vědoucím očím, plným mocného soucitu a lásky, o jaké se lidé neodvážili ani snít. Nemůže se spokojit s málem. Utichne a dobře jí bude teprve v jeho spravedlnosti a svatosti. Díky tomu muži poznali lidé sami sebe ve své nouzi, zvedli se, dali se do běhu a teď se tlačí, aby o nic nepřišli. Chtějí slyšet slovo, které není z člověka a ze světa, slovo, které tvoří z ničeho, z té jejich nouze.

Od té doby se taková „nuzní“ shromažďujeme každou neděli, abychom se setkali s nevyčerpatelnou milostí toho jediného muže. Kdyby nebyl v našem středu, nebo kdyby vůbec nebyl, málo by nám bylo platné slyšet lidská slova. Ta neléčí, snad pomohou jen na chvíli zapomenout, podobně jako chléb a hry poskytují zapomenutí, ne však naplnění, vysvobození z nouze. Svět ve zlém leží, ale už nemůže být zbaven naděje, kterou mu Bůh daroval ve svém Synu, jenž svým slovem a Duchem přináší zdraví všem, kdo se kolem něho shromažďují, aby jej slyšeli a poslouchali.

Poznenáhlu se ten široký obraz mění v detailní záběr. To už vidíme lidem do tváře a dovidáme se i jejich jména. Jsou to nějací rybáři. Nepřiběhli za Ježíšem, jako

ten zástup na břehu. Jsou tam jakousi podivnou náhodou. Vrátili se z neúspěšného nočního lovu, vypírají síť, aby mohli příští noc řádně vybaveni vyjet k dalšímu lovu. Spoléhají sami na sebe. Jeden neúspěch je nezkrúší. Tvrdí lidé, zvyklí prát se se životem, aby se užívali. Snad tu jsou jako doklad, že Ježíš nevyhledával jen lidi nemocné, vyšinité nebo vykřičené jako byli celníci a nevěstky. Stojí vedle Ježíše jako naprosto strážliví, normální lidé, jejichž hlavní životní zásadou je vědět a pracovat, neúspěch překonat úspěchem.

Raději než v anonymním zástupu na břehu se dnešní člověk vidí mezi těmito normálními lidmi. Je ještě normálnější, protože je ve své práci daleko méně než tehdejší rybáři odkázán na nahodilost. Snadno si spočítá, co mu jeho práce vynesou za běžných okolností, které lze také připravit. Potom ovšem neúspěch má pro něho tak dalekosáhlé důsledky, že jej hledí pokud možno vůbec vyloučit. Takový člověk nás chce všechny přesvědčit, že z úspěchu a s úspěchem lze bez problémů dobře žít až do konce. Leč neúspěch nechce docela zmizet ze scény – našťastí! Připlete se do cesty třeba v oblasti, kterou člověk nemá tak pod kontrolou jako svůj pracovní stůl. Právě neúspěch, víc než úspěch, poví pravdu o člověku. Většinou poskytne člověku čas, aby se podíval sám na sebe a do sebe. Zastihli jsme rybáře po neúspěšném lovu. Kdyby byl úspěšný, neměli by čas pro sebe ani pro Ježíše. Ani by se nezastavili. Úspěchu je nutno věnovat další čas: čisté rybí maso se musí dostat včas na trh nebo do sudu. Po neúspěchu zbývá čas si sednout.

Neúspěch je vůbec lepším předpokladem k slyšení a pochopení toho, co mluví Ježíš z Šimonovy lodi zástupu na břehu. Šimon a jeho kolegové však nemají nejmenší tušení, jakou proměnu dozná jejich neúspěch a zejména jejich hlavní životní zájem, když dovolí Ježíšovi, aby vstoupil na jejich loď. Náhodou mají čas, protože celou noc lovili a nic neulovili. Ale sotva tu lze mluvit o čiré náhodě. Tak jako Ježíš nevstoupil do světa náhodou, nýbrž přišel v plnosti času, aby nás hledal, tak nevstupuje do života žádného člověka náhodou, ale plní Boží záměr, který se ostatně týká všech lidí a všeho stvoření. Náš zmatený boj o život, o jeho zachování, se Ježíšovým vstupem střetává s Božím záměrem, jehož oprávněnost a výhodnost není člověku hned zřejmá. Může Ježíš vůbec mluvit do našeho života? Je jeho rada lepší, než čemu nás učí rozum a zkušenost?

To je Šimon ještě daleko od kapitulace, když nejprve namítá: „Namáhali jsme se celou noc, ale nic jsme nechytili. Ale na tvé slovo spustím síť.“ To, čeho se dočká, mu však již nedává možnost srovnání. Nelze totiž chladně srovnávat prázdné síť a tak plnými, až se trhají. Nelze vypočítat v procentech, oč je lepší slyšet Ježíše než vlastní srdce. Jde tu o dvě krajní, nesouměřitelné polohy. Jedna duní marností a prohrou, druhá vyzvání o slávě a vítězství s Kristem. Šimon má pochopit, že důvěra, která v něm postoupila až k užaslé víře, nepřináší jen malou náplast na neúspěch, nepřidá něco k tomu, co člověk už má. Víra, protože je Boží dar, tvoří nové věci. Bere z Boží plnosti a vkládá ji do mých prázdných sítí.

Především však něco udělala se samotným Šimonem. Dala mu nové jméno, stvořila nového člověka, Petra. To nové jméno se při něm zaskví jako zlato v hlině právě ve chvíli, kdy padá k Ježíšovým nohám a vyznává: „Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný.“ Může se stát Petrem jen proto, že upustil od všech pokusů přiblížit se k Bohu. Ví, že člověk nepřekročí propast, která odděluje hříšníka od Svátého. Může se stát Petrem, neboť Svatý sestoupil až na místo hříšníka, aby přikryl jeho hřích. Petr je zcela nová existence, darovaná hříšníkovi z člověčenství Kristova. Šimon se musí stát Petrem, aby mohl konat službu, kterou si sám nezvolil a k níž by jinak neměl kvalifikaci. Na lovu lidí nic nepořídí člověk, jenž sám ještě nebyl vyloven z moře hříšných a vedlejších záležitostí. Jen nový člověk, za jehož starým životem udělal tečku sám Pán a daroval mu nově nasměrovanou existenci, může být svému Pánu a lidem k užítku: Bude poslušný, nebude se pokládat za Pána, ani se mu nebude plést do jeho díla tak, že by chtěl snad jako jeho náměstek rozhodovat místo něho. Neboť Pán sám zůstává nezastupitelnou, vždy přítomnou hlavou své církve a všeho stvoření. Petrovi stačí, že zbaven všeho strachu o existenci bude žít z Kristovy plnosti a k ní zvát.

Příběh, který vypravuje o jeho setkání s Pánem, předpokládá normální čtenáře a posluchače v církvi, kteří neuhnou výzvě, již může vyslovit jen Bůh: „Neboj se, od této chvíle budeš lovit lidi.“ a závěr je tak podivuhodný, jako byl zázračný úlovek ryb. Petr, Jakub a Jan míří ke své nové práci bez ohlížení. Zanechali za sebou dvě lodi s rybami. A přece tu nelze mluvit o oběti, neboť jdou za ním, za Pánem. Amen.

(kázání faráře dr. Josefa Veselého z roku 1984)

dějiny

Řehoř Krajčí, bratr zakladatel

Kdybychom na pomyslnou váhu se dvěma miskami na jednu stranu postavili to, co dnes víme o Martinu Lutherovi (anebo o Janu Kalvinovi), kteří stáli u počátků evropské reformace 16. století, a na druhou stranu to, co je známo o Řehořovi Krajčím, „zakladateli“ jednoty bratrské, měli bychom před očima více než nápadný

rozdíl. Nejde jen o malé množství konkrétních historických údajů, s jejichž pomocí můžeme nastínit vlastně jen hrubý a značně neúplný obraz Řehořova života, stále otevřená zůstává i otázka samotné identifikace bratra Řehoře s reálnou historickou osobností, doloženou v pramenech jiné provenience, než jsou ty bratrské. Pokusy, které v tomto směru podnikl v závěru svého života „historik husitství“ František Michálek Bartoš, jeho kolegy z oboru nepřesvědčily. Na druhé straně, Řehořův význam pro vznikající jednotu bratrskou a jeho vliv na generaci vrstevníků je celkem jasný a zůstane nezpochybnitelný.

V mladých letech Řehoř pobýval v pražském klášteře Na Slovanech, kde utrakvisté po husitských válkách vytvořili komunitu, která svojí praxí v mnohém připomínala někdejší řeholní společenství. Řehoř zde působil – zřejmě několik let – jako hospodářský správce. Slovy byly tehdy jakýmsi ohniskem, v němž se setkávaly osobnosti, které nepovažovaly reformu církve za hotovou věc, ale naopak stále hledaly nové cesty. Zde se Řehoř seznámil nejen s Petrem Paynem, významným husitským teologem, ale také s valdenskými, jejichž putující kazatelé využívali pohostinnost klášterní komunity při svých cestách mezi německými a rakouskými zeměmi. Ale především byl Řehoř v té době nablízku Janu Rokycanovi. Podle některých bratrských pramenů oba dokonce pojil příbuzenský vztah. Řehoř měl být Rokycanovým synovcem, Řehořova matka byla podle zmíněných pramenů Rokycanovou sestrou. Někteří moderní historici šli dokonce ještě dále: Jaroslav Goll nadnesl hypotézu, že Řehoř pravděpodobně Rokycanu znal již v době jeho působení v Hradci Králové, tedy před rokem 1448. To by mohlo naznačovat Řehořův bližší vztah k východním Čechám.

Každopádně pražský pobyt a časté kontakty s Rokycanou byly pro Řehoře tehdy určující z hlediska jeho budoucího poslání. Řehoř patřil k vděčným posluchačům Rokycanových kázání a oceňoval zejména to, že husitský arcibiskup ani v době, kdy mu bylo svěřeno vedení celé utrakvistické církve (a z jeho postavení vyplýval také blízký vztah k zemskému správci a pozdějšímu králi Jiříkovi z Poděbrad), ve svých kázáních nikoho nešetřil a stále měl před očima ideál věřícího podle starokřesťanského vzoru: jako nekompromisního následovníka Ježíše Krista, který si nesmí zadat se světem. Řehoř se ovšem neomezoval jen na pasivní přijímání idejí a svou osobní zbožnost. Časem se kolem něj vytvořil kruh vnímavých věřících, kteří se cítili v pražském městském prostředí trochu nesví. Rokycana jim dokonce doporučil jednoho svérázného písmáka z jižních Čech, Petra Chelčického, kterého Řehoř v závěru jeho života ještě stihl osobně poznat. Lidé okolo Řehoře oceňovali jeho skeptický postoj k dobovému uspořádání světa, zejména jeho do důsledků promyšlené učení, že nelze mísit světskou a duchovní moc. Toto spojení bylo podle Chelčického příčinou velkých dobových „průšvihů“. Víru nelze prosazovat světskými prostředky, jinak vzniká nenapravitelná škoda pro obě strany.

Když Řehoř a jeho souputníci naznali, bezpochyby i pod vlivem četby Chelčického spisů, že jejich pobyt v Praze může způsobit újmu jejich duším, vyjednali si odchod na klidnější místo, kde by mohli lépe realizovat komunitní život v souladu se svojí vírou. Rokycana se měl u Jiřího z Poděbrad přimluvit a zajistit jim odchod do Kunvaldu, který byl tehdy součástí velkého komplexu Jiříkových panství ve východních Čechách. Není jasné, kdy k odchodu bratří z Prahy přesně došlo. V souvislosti s tím si však dnes připomínáme datum 1. března 1458 jako vznik staré jednoty bratrské. Zda byl součástí této kunvaldské skupiny i sám Řehoř, není z pramenů jasné. Spíše se zdá, že v této době ještě příliš netoužil po klidném životě v ústraní. Snažil se získávat další stoupence pro nově vznikající společenství, které se v dalších letech z Kunvaldu šířilo do jiných míst pod Orlickými horami i do dalších krajů. Psal svým starým i novým známým (evidentně i ze šlechtických kruhů, sám Řehoř měl být podle bratrských pramenů nižším šlechticem), kteří žili na různých místech v Čechách i na Moravě, a také je navštěvoval. Na Řehoře by tedy dobře pasoval moderní pojem „cestující misionář“. Mnozí z jeho známých se postupně přidali k jednotě bratrské.

Vzhledem k tomu, co o Řehořově působení víme, nás může trochu překvapovat, že nebyl v roce 1467 ve Lhotce u Rychnova zvolen jedním z prvních bratrských kněží. Dá se to vysvětlovat různě. Na prvním místě nás zřejmě napadne, že si prostě jen nevytáhl jeden z těch losů, na němž bylo napsáno „jest“. Není však jisté, že Řehoř u samotné volby ve Lhotce u Rychnova vůbec byl, i když to předpokládat můžeme. Je ale také docela dobře možné, že sám viděl své poslání jinak, než nutně spojené s kněžským úřadem. Rok po volbě prvních bratrských kněží rozeslal Jan Rokycana po Čechách okružní list, z nějž je zřejmé, jak hodně se jeho vztah ke vznikající jednotě změnil. Dokud šlo o malou skupinu v rámci utrakvistické církve, neviděl v tom problém. Nyní se ale obával nového štěpení církve a zejména toho, že vzrůstající se jednota poškodí obraz utrakvistů ve světě a jen posílí přesvědčení o Čechách jako permanentních kacířích. Před bratřími Rokycana proto v létě 1468 poprvé (a poté ještě několikrát) veřejně varoval, brzy schvaloval i jejich pronásledování. V prvním okružním listu proti bratřím dokonce zmínil dvě konkrétní osoby: Martina z Krčína a Řehoře, kterého nazval Krajčím. Dříve bylo toto přízvisko vykládáno tak, že Řehoř se mezi bratřími vyučil krejčovskému řemeslu, kterým se živil. Může to ovšem také znamenat, že obchodoval se sukem, podobně jako Petr Valdes z Lyonu, který stál u počátků valdenských.

Ke konci svého života se Řehoř usadil v Brandýse nad Orlicí, kde si na kopci nad městem vystavěl chaloupku a ve městečku také dům srub, který později sloužil jako příbytek bratrských kněží, správců místního sboru. Tento srub se ještě po desetiletích připomíná v brandýských městských knihách, chaloupka postavená na místě, „kudy se vcházelo do zámku Orlíku“ (tedy na kopci nad pomníkem Jana Amose Komenského), zřejmě brzy zanikla. V Brandýse se Řehoř věnoval zejména spisovatelské

činnosti, jak vyplývá z datace dodnes dochovaných spisů. Velká většina jich vznikla po roce 1468, v době samotného závěru vlády krále Jiřího z Poděbrad. V Brandýse nad Orlicí bratr Řehoř před pěti sty padesáti lety také zemřel, bylo to 12. srpna 1474. Je to jediné spolehlivé datum vztahující se přímo k jeho osobě. Podle záznamů bratrského Nekrologia, kde zápis o jeho smrti čteme, byl pohřben „nad Brandejsem na Vorlíku“, nedaleko od místa, kde si postavil zmíněnou chaloupku.

Jiří Just

unitas fratrum

Sbory Obnovené jednoty na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO

Jak uvádí zpráva ČTK, kterou přetiskujeme na poslední stránce, byly na seznam UNESCO přidány k dánskému Kristiansfeldu i sbory Jednoty v Ochránově, americkém Bethlehemu a severoirském Gracehill. Důvodem je zachovalost a jedinečná podoba bratrských sídlišť, nejen modliteben, ale celkové struktury osad, o níž píšeme v dnešní části kapitoly „Naše společné poklady“ – dělení na bratrskou a sesterskou část, tedy zpravidla čtvercové náměstí s domy svobodných sester, vdov, případně domovem pro dívky – a na druhou stranu od modlitebny totéž pro bratry. Přinášíme alespoň obrázky příslušných modliteben, zaujatý čtenář dnes najde spoustu informací na internetu.

(red)

nahore sborový dům s modlitebnou v Kristiansfeldu, níže kostelík v Gracehill

... a konečně nám všem dobře známé Ochránov

... a Bethlehem.

Naše společné poklady

Kapitola 6

Bohoslužba (pokračování)

6.3.3 Hody lásky (Lovefeast, Liebesmahl)

Hody lásky jsou službou společenství, založenou na tradici raně křesťanských stolování – agape, kdy věřící přicházeli do společenství a společně jedli (Sk 2,46; Ju 12). Tato služba obsahuje sdílení jídla během bohoslužby, jako výraz křesťanské lásky, nepatří však mezi svátosti a je odlišná od večeře Páně.

Z historie

Tradice hodů lásky v Obnovené jednotě sahá až k událostem 13. srpna 1727, kdy rozhádané ochranovské společenství zažilo dar smíření (viz kap. 1.4.2). Během bohoslužeb s večeří Páně lidé vzájemně žádali o odpuštění a dostali nového ducha sjednocení a lásky. Po bohoslužbách zůstaly různé skupiny spolu, hovořily a zpívaly. A protože se jim nechtělo rozcházet se domů ke svým soukromým jídlům, Zinzendorf nechal přinést jídlo pro všechny ze své kuchyně. Nakrmeni společným jídlem byli lidé schopni zůstat spolu až do večera a nově vznikající svazky společenství zesílily. To byly první hody lásky v Jednotě a od té doby se staly zvláštním způsobem, jak slavit důležité události v Jednotě.

Současná praxe

Protože pro hody lásky nikdy nevznikla pevná liturgie, tradice se vyvíjela v různých provinciích velmi různě. V některých oblastech se hody lásky slaví často, v jiných jsou řídké, nebo dokonce neznámé. V některých sborech mají formu slavnostních bohoslužeb, jinde spíše neformální atmosféru. K jídlu se užívají různé potraviny a nápoje: čaj, káva, džusy, bochánky, koláče či sušenky. Obvykle přinesou jídlo pomocníci do sálu, zatímco shromáždění zpívá písně. V některých provinciích je obvyklé rozdělit se o obdržený pokrm s druhým. Zatímco shromáždění jí a pije, zpívá někde pěvecký sbor, nebo je mluvené slovo.

Příležitostí pro hody lásky bývají památné dny jako 13. srpen, nebo důležité dny v životě sboru, otevření modlitebny, uvedení nového kazatele, významná výročí. V některých provinciích jsou zvláštní hody lásky na štědrý den, nebo na bílou sobotu. V každém případě patří hody lásky k důležitým „pokladům“ naší tradice, kterých bychom si měli vážit a pečovat o ně. Je to krásný způsob, jak slavit a zažívat křesťanské společenství v rodině sboru radostným a aktivním způsobem. Stejně jako se rodiny a přátelé scházejí ke slavnostním jídlům, scházejí se sestry a bratři v Jednotě ke sdílení jídla, informací, k rozhovorům a naslouchání, ke zpívání a modlitbám, ke slavení a chválení Boha.

6.3.4 Kalich úmluvy

Kalich úmluvy je dalším zvláštním prvkem naší tradice, spojeným obzvláště se slavením dne služebníků jednoty, 16. září, připomínka dne, kdy byl Ježíš zvolen vrchním starším Obnovené jednoty v roce 1741 (viz kap. 2.1). Hlavní částí je sdílení kalicha s vínem jako znamení vzájemného závazku ke Kristu. Kalich úmluvy nesmí být zaměňován s večeří Páně, i když k ní jak terminologicky tak formálně má blízko. Při večeří Páně je podáván kalich, který podle evangelia Ježíš dal učedníkům až po jídle. Kalich úmluvy se vztahuje k začátku poslední večeře (L 22,17) a je výrazem obnovení závazku ve službě Kristu.

Z historie

Slavení kalicha úmluvy je tradice, která sahá do prvních časů Ochranova. 13. srpna 1733 byly slaveny hody lásky před odjezdem skupiny misionářů do Západní Indie. Po hodech lásky Zinzendorf pozval misionáře do svého bytu, kde se zavázali zůstat věrni evangeliu, což bylo zpečetěno kalichem vína, z nějž pili. Tato událost nezůstala výjimkou, brzy se „kalich úmluvy“ stal liturgickou oslavou, při níž sbor či některá skupina vyjadřovali svou jednotu a závazek služby Kristu. V roce 1735 byl tento obřad popsán těmito slovy: „Po proslovu starší dá požehnání všem přítomným bratřím. Zatímco je kalich podáván kolem a my z něj pijeme, každý osobně požehná svému sousedu a potom si dáme políbení pokoje.“ Synod 1775 usnesl, že záměrem kalicha úmluvy je „Chválit Boha za zvláštní projevy milosti, stejně jako spojit se v nové věrnosti ve službě Ježíšovi a v zachovávání zásad církve.“

Současná praxe

I když kalich úmluvy není příliš známý, představuje dobrý způsob, jak slavit příležitosti, kdy členové a služebníci církve chtějí potvrdit a obnovit svůj vzájemný závazek ve službě Kristu (COUF §674). Příhodnými příležitostmi jsou konference vedoucích pracovníků, shromáždění mládeže, společný pobyt staršovstva a další. V některých provinciích se setkávají ordinovaní kazatelé určitého regionu kolem 16. září ke „Dni smlouvy služebníků“ a sdílejí kalich úmluvy. Obřad je to jednoduchý: Obvykle začíná vysvětlením smyslu tohoto obřadu a za zpěvu písně je potom poslán po řadě kolem kalich s vínem nebo moštem. Účastníci si mohou vzájemně požehnat.

6.3.5 Pohřby a životopisy členů Jednoty

Pohřební bohoslužby se v jednotlivých provinciích velmi liší a odrážejí místní zvyky a kulturní tradice. Pro jednotu je charakteristické, že tato chvíle rozloučení a zármutku obsahuje i děkování Bohu za život zesnulé osoby a je provázena pevnou nadějí ve vzkříšení. Zvláštním zvykem na pohřbech Jednoty, zachovávaným v některých provinciích, je čtení vlastního životopisu zesnulých. Od 18. století byli členové Jednoty vybízeni, aby sepsali svůj duchovní životopis jako svědectví o své víře, které pak bude čteno při pohřbu. Obvykle popisují tyto životopisy, jak člověk zažíval Boží vedení v radostech i strastech. Po pohřbu byl tento životopis založen do místního archivu. Dochovalo se několik desítek tisíc takových životopisů. Tento zvyk je jedním ze zvláštních pokladů naší církve a zaslouží si, aby byl znovu objeven.

6.4 Zvláštní slavnosti během církevního roku

Církevní rok je cyklem oslav, liturgických období a křesťanských svátků v průběhu roku. Advent, vánoce, postní období, velikonoce. Zvyk zachovávat zvláštní období a svátky sahá až do doby Starého zákona, kde najdeme například přikázání připomínat si vyjití Izraele z Egypta při svátcích pesach (Lv 23,5–8). Mno-

ho křesťanských svátků označuje důležité události v příběhu Ježíšova života: jeho narození, ukřižování, vzkříšení, nanebevstoupení, seslání Ducha svatého, kterého zaslíbil. Tradice církevního roku v UF zahrnuje jak obecné křesťanské svátky, tak řadu svátečních dní specifických pro Jednotu (COUF §681). Svátky v Jednotě jsou vysvětleny v kapitole 8. Zde chceme jen naznačit některé „poklady“ naší tradice ve slavení vánoc, konce roku, pašijního týdne a velikonoc.

6.4.1 Vánoce

Nejspecifičtější částí tradice Jednoty při slavení vánoc jsou bohoslužby při svíčkách, kdy účastníci bohoslužeb, někdy jen děti, někdy všichni, dostanou každý svíčku jako znamení, že se narodil Ježíš Kristus, světlo světa (J 8,12; 12,46; L 1,78–79). Tradice vznikla v roce 1747, když bratrský biskup Johannes de Watteville vedl dětské bohoslužby na Štědrý den, při nichž byly rozdávány malé zapálené svíčky ovázané červenou stužkou.

Podle Diaria – církevní kroniky – vysvětloval de Watteville dětem štěstí, které přichází s Ježíšem mezi lidi. „On zapálil v každém malém srdci plamínek, který hoří pro radost a pro naše štěstí.“ Aby to názorněji zobrazil, dostalo každé dítě hořící svíčku s červenou stužkou. Kazatel zakončil modlitbou: „Pane Ježíši, zapal plamen v srdcích těchto dětí, aby jejich srdce byla jako tvoje.“ Zpráva uzavírá: „Potom šly děti s velkou radostí se svými hořícími svíčkami do svých pokojů a radostně a šťastně do postýlek“.

Současná praxe

Bohoslužby se svíčkami o vánocích jsou známy v mnoha provinciích. Misiónáři jednoty je přinesli na Labrador a do Pensylvánie, do Tibetu a Surinamu, na Karibské ostrovy a do Jižní Afriky, a lidé ve všech částech světa je přizpůsobili svému užívání. V severní Americe mají mnohé sbory Jednoty na Štědrý den hody lásky se svíčkami. V Britské provincii se vyvinula tradice Christinglí, s propracovanějším symbolismem. Christingle se skládá z pomeranče, představujícího svět, se zapálenou svíčkou, symbolizující Krista, světlo světa. Kolem svíčky jsou na párátkách zapíchnuty oříšky, rozinky a sladkosti, reprezentující Boží štědrost a dobrotu skrze plody země. Svíčka je zasazena v kornoutku z červeného papíru, který má připomenout Kristovu krev prolitou za všechny lidi na Golgathě.

6.4.2 Konec roku

V Jednotě existuje několik tradic, jak strávit konec roku. Jednou z nich je zvyk, stále zachovávaný v některých provinciích, číst zprávu o právě skončeném roku. Tradičně se nazývá „Memorabilia“, tedy věci, které stojí za zapamatování. Přednáší ji kazatel sboru a je potom uložena do archivu.

Jiným zvykem je použití nových Hesel na nadcházející rok (nebo podobné sbír-

ky biblických textů), z nichž jsou vylosována hesla pro kazatele a členy církve, jako inspirace, vodítko a povzbuzení do nového roku.

Konečně je tu tradice půlnočních bohoslužeb na Silvestra, jako bohoslužebné přivítání nového roku. Půlnoční bohoslužby obsahují čtení z písma, písně, modlitby a krátké kázání, než se sbor dočká půlnoci. Znamení, že přišel nový rok, dávají varhany nebo tubači a sbor zpívá některou z tradičních písní, jako „Nuž, Bohu děkujeme“, a jiné. V některých sborech bývá příchodem půlnoci přerušeno i kázání, jako symbol, že Kristus může přijít kdykoli a je třeba být na to připraveni. Většinou se zakončuje čtením Hesla na první den v roce a modlitbou.

6.4.3 Pašijní týden

Pašijní týden, kterému se také říká „svatý týden“, začíná od Květné neděle a trvá do Bílé soboty; je věnován připomínání posledních dnů pozemského života Ježíšova, jeho ukřižování a pohřbu. Tradiční podoba pašijního týdne je v Jednotě dána každodenními pobožnostmi, které sledují události pašijního příběhu, jak je popisují evangelia. Má to být týden hlubokého zamyšlení a modlitby, když sledujeme Ježíšovu cestu na Golgatu a rozvažujeme nad životem a utrpením našeho Pána.

Biblický základ

Všechna čtyři evangelia, Matouš, Marek, Lukáš i Jan, zaznamenávají Ježíšova slova a jeho skutky. Přes čtvrtinu rozsahu jejich vyprávění tvoří pašijní příběh, od Ježíšova vstupu do Jeruzaléma na Květnou neděli, přes vyčištění chrámu, diskuse s náboženskými vůdci, učení o konci časů a slavení poslední večeře s jeho nejbližšími následovníky, k jeho zatčení, procesu a ukřižování a zprávě o jeho pohřbu. Bibličtí badatelé zaznamenali rozdíly a zvláštní rysy jednotlivých evangelií, všechna však přispívají k širšímu pohledu na Kristovo utrpení. Proto bývá ke čtení při setkávání v pašijním týdnu používána harmonie evangelií (pokus sloučit zprávy všech evangelií do jednoho celku).

Současná praxe

Způsob, jakým je slaven pašijní týden v jednotlivých provinciích, se velmi liší. Někde bývá shromáždění každý den, jinde bývá setkávání méně časté. Existují také různé verze a překlady čtení z evangelií, která se užívají během pašijního týdne. V některých provinciích jsou v pašijním týdnu ekumenické bohoslužby.

V anglicky mluvících provinciích je čtení z písma známo jako „Čtení pro svatý týden“. Je to výběr čtení na každý den. Shromáždění se v těchto dnech konají obvykle večer. Kazatel nebo laický předčítatel čte kapitolu pro příslušný den část po části, shromáždění odpovídá na každé čtení vhodnou slokou písně. Kázání nebývá.

Začátkem čtení, na Květnou neděli, je příběh Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma (Mt 21,1–9). Zvláštním prvkem naší tradice je zpěv „Hosana!“, skladby autora z Jed-

noty, Christiana Gregora. Skladba užívá slova Mt 21,9 a je responsorickým sborem – kde dvě strany (pěvecký sbor a shromáždění, často dětský sbor a pěvecký sbor) zpívají střídavě totéž. Je-li k dispozici dětský sbor, je to připomenutím slov Mt 21,16: „Z úst nemluvnátek připravil sis chválu“.

Na Zelený čtvrtek, den, kdy Ježíš slavil s učedníky večeři Páně, má mnoho sborů Jednoty bohoslužby s večeří Páně. Na Velký pátek jsou bohoslužby ve znamení Ježíšova ukřížování a uložení do hrobu. V některých sborech se konají bohoslužby za soumraku a se zhášením světél (tenebrae), zdůrazňující období mezi Kristovou smrtí a vzkříšením.

Na Bílou sobotu pak někde bývá připomínka Ježíšova pobytu v hrobě. Bývá shromáždění s hody lásky, soustředěné na dokonání Ježíšova díla spásy a očekávání vzkříšení. Tam, kde mají sbory Jednoty vlastní hřbitovy (viz 6.5.2), se často konají přípravy na nedělní ráno, uklízí se hřbitov i hroby a připomínají se ti, kdo již leží na „Božím poli“ (jak se bratrským hřbitovům ve světě říká).

6.4.4 Velikonoční ráno

V mnoha sborech Jednoty se velikonoční ráno slaví bohoslužbami za úsvitu. Ještě před východem slunce se shromáždí sbor v kostele, kde se začíná velikonoční liturgií. Kazatel: „Pán vstal z mrtvých!“ Sbor: „On jistě vstal z mrtvých.“ Velikonoční liturgie se skládá z biblických citátů a citací ze starých vyznání víry, vyjadřuje víru v trojjediného Boha. Druhá část bohoslužeb je procesí z kostela na hřbitov, připomínající biblické líčení, že ženy šly ke hrobu časně ráno, když vycházelo slunce, a našly jej prázdný, protože Ježíš byl vzkříšen (Mk 16,1–8). Sbor se shromáždí při východu slunce na hřbitově, aby slavil vzkříšení Páně. Někde je součástí liturgie i čtení jmen těch členů sboru, kteří zemřeli od minulých velikonoce.

Z historie

První bohoslužby při východu slunce se slavily v Ochranově 1732, z iniciativy skupiny svobodných bratří, kteří se rozhodli konat modlitební setkání na vrchu Hutberg, na bratrském hřbitově. Podobně jako první učedníci chtěli velikonoční ráno navštívit hroby.

V pozdějších letech spojil Zinzendorf tuto tradici Jednoty s příkladem řecké pravoslavné církve. Brzy se pak ustálil způsob, že sbor šel na velikonoční ráno z kostela na hřbitov za doprovodu trubačů, tak jako tomu bývá při pohřbech. Tyto bohoslužby jsou na mnoha místech velmi populární, přitahují i mnohé, kdo nejsou členy Jednoty. Ve Winston-Salemu bývá při těchto bohoslužbách kolem 5000 lidí.

6.5 Modlitebny a hřbitovy Jednoty

V poslední části této kapitoly se stručně podíváme na pojetí bohoslužebných prostor v UF, jak je vyjádřeno v architektuře církevních staveb. Zahrnujeme sem

i oddíl o hřbitovech Jednoty, protože bratrské hřbitovy jsou organizovány podobně jako bratrská architektura.

6.5.1 Architektura bohoslužebných staveb v Jednotě

Církevní budovy a kostely jsou v naší Jednotě v různých částech světa velmi rozdílné, odrážejí rozdíly podle místní architektury, stavebních materiálů i kulturních tradic. V mnoha provinciích vypadají kostely Jednoty prakticky stejně jako kostely jiných evangelických církví. Pro tradici Jednoty je charakteristická snaha stavět kostely prosté a zaměřené na funkci. Vnitřní vybavení bývá často bílé a uspořádání symetrické, se stranou bratrskou a sesterskou, ačkoliv se již málokde zachovává zvyk oddělení mužů a žen během bohoslužeb. Jednota pokládá budovy za důležité, ale nejsou „podstatné“. Jestliže Šalomoun stavěl chrám jako dům Boží (1Kr 6,1), pro křesťanské věřící není dům Boží třeba, protože oni sami jsou duchovním chrámem Božím (1K 3,16–17; Ef 2,19–22). To se odráží v bratrském rčení, že naše modlitebny nepotřebují složité ozdoby, protože největší ozdobou jsou členové sboru.

Z dějin

Stará Jednota měla velmi prosté prostory k bohoslužbám, často nerozeznatelné od obyčejných domů. Jako ilegální menšinová skupina si nesměli stavět kostely. V Obnovené Jednotě existuje specifický typ modlitebny, nazývaný německy „Saal“, anglicky „meeting hall“, což byl v podstatě velký prostor, kde se mohlo sejít všechno obyvatelstvo osady. Ukázkou tohoto typu, který byl uplatněn ve většině bratrských osad, je dodnes modlitebna v Ochranově (1757). Budova byla rozdělena na sesterskou a bratrskou stranu, každá měla vlastní vchod.

V interiéru není oltář ani kazatelna, jen prostý stůl na jedné z delších stran, mírně vyvýšený. Osoba, která vede bohoslužby, je dobře viditelná, ale není oddělena od společenství. Lavice bývají bílé a pohyblivé, takže se dají různě uspořádat podle typu shromáždění. Bílý bývá i celý interiér. Na krátkých stranách sálu bývají balkony, na jednom z nich varhany a sbor, druhý je otevřen návštěvníkům. Zpěváci a hudebníci umístění nad shromážděním mají symbolizovat nebeskou „vítězную církev“ (viz 6.2). Vyznání, že Kristus očistil svou církev od hříchu, symbolizuje v Jednotě právě bílá jako barva radosti a čistoty. Bílý interiér modliteben symbolizuje „bílá roucha“ věřících.

6.5.2 Hřbitovy

Mnohé sbory Jednoty po světě mají své vlastní hřbitovy. Jak jsme již zmínili, nazývají se „Boží pole“ (God's Acre). To odráží tradiční pojetí v Jednotě, že pro křesťanské věřící je hrob pole zasvěcené Bohu, kde jsou zasetá těla věřících jako setba v naději na vzkříšení. Většina hřbitovů má podobnou dispozici, charakterizovanou prostotou a jednotností. Hroby jsou jeden vedle druhého v chronologickém pořádku.

ku, mají podobné velmi jednoduché náhrobní kameny, položené prostě naplocho na zemi. Někdy jsou bratři a sestry pohřbíváni odděleně. Dispozice hřbitova tak odráží uspořádání bratrské modlitebny. Když člen sboru Jednoty zemře, pohřební shromáždění obvykle zahrnuje shromáždění na hřbitově s modlitbami u hrobu. Hřbitov, jak jsme již zmínili, bývá užíván i k velikonočním ranním bohoslužbám.

Biblický základ

Důležitost řádného místa k pohřbu je dosvědčena ve Starém zákoně, například když Abraham kupuje od Efróna pole jako pohřební místo pro sebe a svou manželku (Gn 23). Ježíš, poté, co zemřel na kříži, byl pohřben do hrobu, který dosud nebyl použit (L 24,53). Třetího dne, brzy ráno, našli jeho učedníci hrob prázdný (Mk 16,1–4). První křesťanští věřící pokládali Krista za „prvorozeného z mrtvých“ (1K 15,20; Zj 1,5), který nabízí naději vzkříšení (J 11,25; 12,34; 14,19). Apoštol Pavel píše, že ti, kdo zesnuli v Kristu budou mocí Kristova vzkříšení přivedeni opět k životu (1Te 4,14). Co se nyní zasívá jako pomíjivé tělo, bude vzkříšeno v slávě (1K 15,42–43).

Z dějin

Ochranovský „Gottesacker“ (založen 1730) je modelem pro většinu tradičních hřbitovů Jednoty. Stále se používá a je na něm přes 5000 hrobů, včetně hraběte Zinzendorfa, Kristiána Davida a mnoha misionářů. Konaly se zde první velikonoční bohoslužby při východu slunce (1732). Jak se členové Jednoty stěhovali na nová místa, součástí jejich osad byl zpravidla i typický bratrský hřbitov. S postupem času praxe Jednoty přijímala vlivy místní kultury, jejich tradic a zvyků, obzvláště v misijních oblastech. Dnešní praxe Jednoty je podle místa značně rozdílná.

Pastorační význam

Hřbitovy Jednoty jsou svědectvím o naší víře v Kristovo vzkříšení. Na vstupních branách hřbitovů jsou někdy nápisy jako J 11,25 nebo 1K 15,20. Rovné řady hrobů vyvolávají obraz noclehárny, kde zesnuli odpočívají v Pánu, nebo obraz pole, kde zesnuli očekávají čas žně, vzkříšení. Tradiční podoby hřbitovů Jednoty také svědčí

o víře, že ve smrti jsou si všichni lidé před Bohem rovni. Všechny hroby jsou podobné, žádné zvláštní pomníky, aby odlišily hrob bohatého od chudého. A nejdůležitější, hřbitov symbolizuje zvítězilou církev. Je to místo, kde si připomínáme ty, kdo odešli, aby byli s Pánem (1Te 4,17). Tomu odpovídá, že některé pohřební liturgie zahrnují prosbu, aby nás Kristus zachoval ve věčném společenství s církví zvítězilou.

Hřbitov je jistě místem pro pláč a připomínání tech, kdo zemřeli, ale je i místem radosti, protože víme, že i když naši milovaní již nejsou s námi na zemi, jsou nyní s Ježíšem. Hřbitov je místem pokoje, naděje a víry.

(příště – kap. 7 - misie)

Poznámka k akolutství

V úryvku z „Našich společných pokladů“ uveřejněném v NBL 4/2023 se píše, že „Jedním ze zvláštních úřadů laické služby v UF je úřad akolutů. K němu mohou být vyzváni ti, kdo jsou ve sboru respektováni pro svou duchovní zralost a následování Kristova učení. Tento úřad je podle řádů nabízen těm, kdo mají ve sboru nebo v provincii zvláštní odpovědnost. Bratr či sestra, který takové povolání přijme, se stává akolutem“. Církevní řád Unitas fratrum (§ 691) pak praví, že v případě akolutů „ustanovení se koná před shromážděným sborem, podáním pravé ruky vedoucímu sboru“, a upřesňuje, že úřad akolutů obvykle zahrnuje pomoc kazatelům v pastýřské péči, odpovědnost za určité služby ve sboru či přísluhování při večeri Páně a že kvalifikovaný akolut může být jmenován na určitou dobu i správcem sboru a po tuto dobu oprávněn ke službě svátostmi.

Dobrovolností, vazbou na pomoc v pastýřské péči a spoluodpovědností za bohoslužebný provoz v konkrétním sboru se akolutství trochu podobá službě pastoračních pracovníků a předčitatelů v Českobratrské církvi evangelické (srov. Církevní zřízení ČCE, čl. 15 a 16), je však evidentně širší a „barvitější“, jak je to u nás zvykem.

Samo slovo „akolut“ je zvláštní. V češtině jsme zvyklejší na podobu „akolyta“ podle katolického úzu; „akolyta“ je jedním ze stupňů na cestě k římskému kněžství a tato role mu zůstala i po snížení počtu zastávek na této cestě následkem rozhodnutí Druhého vatikánského koncilu. Ve staré Jednotě to bylo podobné. Tak o akolytství píše například historik Jaroslav Bidlo: „mládenci, kteří jistou dobu již se v Jednotě cvičili a pokrok nějaký učinili, bývali přijímáni za akolyty, což byl první stupeň stavu duchovního“. Po akolytském stupni následuje stupeň jáhenský. Cesta je jasná a je to cesta směrem ke kněžství, ač (opět cituji Bidla) „nebylo žádného určitého ustanovení, po jakém čase má být akolyta zřízen za jáhna“. Když přejímáme podobu „akolut“, jednak tím stojíme blíže k určujícímu řeckému slovu akolúthos, označujícím následovníka, toho, kdo jde za někým, odněkud a někam. A také tím dáváme najevo, že zde kráčíme jinudy – ne směrem k výlučnému kněžství (byť je to v Obnovené jednotě kněžství jako služba), ale naopak směrem k obecenství všech.

Zvláštnosti a specifické výhody akolutské služby v měnicím se světě prozkoumal bratr Peter Vogt, hlavní editor výše citované (a v NBL péčí bratra šéfredaktora postupně publikované) knížky o našich společných pokladech. Učinil to ve studii „Dějiny a současnost akolutského úřadu v Jednotě bratrské“ (Geschichte und Aktualität des Akoluthenamts in der Brüdergemeine) z roku 2010, z níž zde vybírám několik bodů – třeba jako podněty k diskusi.

V akolutském úřadu (stejně jako v jakémkoli jiném církevním úřadu) se v první řadě zvláštním způsobem realizuje všeobecné kněžství všech věřících. A možná se může realizovat plněji, než jinde. Rozhodnutí synodů o akolutství, které bratr Vogt stopuje až do doby smrti hraběte Zinzendorfa, opakovaně zdůrazňují, že akolut není držitelem žádného církevního postu, ale že při ustanovení do této funkce se podáním ruky stvrzuje především ochota dotyčné osoby sloužit v lásce Kristu. Ochota nezatížená proměnou společenského postavení.

Bratr Vogt opakovaně zdůrazňuje, že je potřeba nacházet lidi pro službu a této službě stanovit hranice – právě proto, že ohraničená služba může být atraktivnější a rozhodně působí zdravěji. „Úřad“ akoluta platí za normálních okolností po celý život; explicitně je tu řečeno, že důvodem pro zbavení úřadu tu nesmí být stáří ani nemoc držitele. V této službě samé je však třeba rozlišovat jednotlivé úkoly, dávat jim meze a radovat se z toho, že se práce daří – bratr Vogt nadhazuje i to, že by sbory měly mít ve svých rozpočtech kapitolu určenou k hrazení nákladů, které dobrovolníkům vzniknou. Tak daleko v našich sborech asi nejsme, ale ono i to poděkování potěší, když nějaké zazní. „Za konkrétní službu konkrétní dík“, jak se v článku píše.

Na konci bratr Vogt předkládá čtenářstvu mnemotechnickou hříčku. Ke každému písmenu v německém slově AKOLUTHIE (tedy „akolutská služba“) přikládá jedno slovo nebo sousloví, které tuto službu vystihuje. V němčině to funguje, v češtině ne, ale obsah je tu výstižný i bez formy: Akolutství je úřad a služba. Je to služba neordinovaná (ale pozeňaná). Lze ji naplnit různými úkoly. Je to služba na celý život, platná v celé Unitas fratrum. Obnáší věrné společenství se sestrami a bratřími. Je službou pomoci, která se děje uprostřed a zprostřed společenství (ne zvenčí a ne shora). Je službou odhodlanou a angažovanou.

Zápasíme v současnosti s ledasčím, stále se zvyšující finanční nároky na provoz sborů uprostřed inflace a obecně panujícího pocitu zmaru vstupují do rozhovorů a plánů ve všech sborech Českobratrské církve evangelické, i v těch Ochránovských. Akolutská služba je službou dobrovolnou, ale přitom zůstává „úřadem“ – jako taková může být vymezena jasněji než prosté a bezbřehé dobrovolnictví. Akolut či akolutka jsou ve sboru určení, jsou vidět, sbor je přijímá a za ně se modlí. Chceme-li udržet naše sbory funkční, nabízí se tu snad nějaká cesta.

(M. Jaluška)

náš seniorát

Husův den v Železném Brodě

Jako již tradičně se 7. července konal v Železném Brodě tzv. Husův den. Letošní rok jeho průběh výrazně poznamenalo deštivé počasí, které započalo už v sobotu večer, tím pádem jsme nakonec nešli na noční Kalich a svým způsobem pokračovalo i během neděle. Celý se tak nakonec odehrál ve sborovém domě.

Letos nám při něm posloužil br. Richard Vlasák, farář ČCE v Rumburku. Odpoledne nejdřív kázáním a poté povídkám o knížce, která vyšla v roce 2015 a nese název: H. U. S. (Hus úplně světověj) autorky Kláry Smolíkové. Je o čtrnáctiletém Petrovi, který dostane za úkol napsat referát o Janu Husovi. A na své cestě se setkává s tématy jako je víra, odpovědnost, lidská sounáležitost nebo občanská statečnost.

Celý den provázela výstava ke 100 letům od položení základního kamene sborového domu, kterou máme ve sborovém domě už od června, resp. od Noci kostelů. Myslím si, že se letošní Husův den i přes deštivé počasí vydařil. Poprvé jsme jej celý strávili ve sborovém domě a nebylo to na škodu. Tak zase za rok.

Jan Hrudka

Sborový den v Potštejně

Již tradičně, druhou zářijovou neděli, proběhl sborový den potštejského sboru. Všichni přítomní jsme si užili ještě krásného letního počasí – nyní, když nastaly deště a meteorologové varují před povodněmi, se zdá být minulý víkend až neskutečně vzdálený.

Letošním hostem sborové slavnosti se uvolil být bratr Jiří Just. Dopoledne posloužil slovem z kazatelny, zamyšlením na text Sk 8,26–39. Filip v něm káže černošskému dvořanovi o zabitém beránku, o Ježíši Kristu, který skrze ukřižování a zmrtvýchvstání přináší lidem Boží odpuštění. Filip svoji víru jistě chápal jako úkol jít za lidmi a podělit se s nimi o tuto radostnou zvěst a byl poslušen božího povolání – šel, učil a křtil.

V odpolední přednášce s názvem „Řehoř Krajčí a počátky jednoty bratrské v Podorlicku“ pohovořil bratr Just o výsledcích historického bádání, které z dostupných podkladů skládají útržky ze života této mimořádně významné postavy z počátků Jednoty bratrské. Nemůžeme se už nikdy dopátrat, jaké povolání ke svým cestám bratr Řehoř pocítoval, jeho misijní působení však není zpochybňováno. A my se můžeme těšit na další střípky z jeho života, které snad historikové ještě poskládají. Přítomní, kteří se nenechali odradit tím, že téma přednášky bylo prakticky stejné jako o Dni České misijní provincie v Železném Brodě, mohou potvrdit, že bratr Just

by mohl hovořit o Řehořovi Krejčím zítra znova a opět bychom se dozvěděli něco nového a překvapivého.

My, potštejnští, si dovolueme věřit, že návštěvníkům sborového dne se u nás líbilo a příští rok znovu přijedou!

(jn)

Workshop bibliodramatu v Turnově

Z iniciativy Evropské kontinentální provincie se uskutečnil workshop (pracovní seminář) bibliodramatu také pro naše sbory. Pozvání jste mohli číst v minulém čísle NBL. Lektor Trevor L. Engel je kazatel pocházející z Jihoafrické republiky a v současnosti slouží především v Německu a Evropě. Tento seminář, který proběhl v půli srpna ve sboru v Turnově je přípravou na mezinárodní setkání v srpnu 2025 ve sboru v Herrnhagu. Připojujeme alespoň jednu reakci účastníka.

Rozhodnutí přihlásit se na workshop bibliodramatu přišlo prakticky okamžitě. Bez rozmyslu, bez přemýšlení, aniž bych pořádně věděla, co mě čeká. Byl to ale nový vítr, něco, co tu ještě nebylo. Vnitřní pocit byl ale jistý a tak jsem i přes obavy

šla. Nemám ráda hraní rolí a příliš kontaktní aktivity, toho jsem se zprvu trochu obávala. Pak se ukázalo, že se bude pracovat i s dalšími vyjadřovacími technikami jako zpěv, malba či modelování. Tam už jsem se cítila bezpečněji. Na workshopu jsme se nakonec sešli ve vel-

mi malém počtu účastníků. Aktivitami jsem se znovu ocitla v dobách studií na hodinách prožitkové pedagogiky či dramatické výchovy. Tématem workshopu byla 13. kapitola 1 Korintským verš 1-13. Po aktivitách, které vedly k seznámení a uvolnění ve skupině, jsme se seznámili s tímto textem a nadále ho zpracovávali a prožívali různými technikami. Nešlo o nějakou přesnou, konkrétní a jednoduchou interpretaci, taková práce by se s tímto textem ani nedařila. Spíše o vlastní, individuální porozumění textu. Tomu co v nás téma, či jednotlivé verše otevírají a rozeznávají. Trevor a činnosti samé nás tak spíše vyzývaly k tomu, abychom byli vnímaví sami k sobě a svému životu. Otevíral se nám prostor k tomu, abychom bez každodenního shonu a povinností mohli přemýšlet třeba o vlastní víře a vztahu k Bohu. O lásce, o tom, jestli je jí v našem životě dost, nebo jsou místa, kde je pro nás milovat těžké. O hranici mezi vírou a nadějí a jejich místě v našem životě. Něco jsme vyjádřili pohybem,

něco gestem, něco zpěvem či vyprávěním. Na programu však byly i pohybové aktivity, které nás odreagovaly a vnesly spoustu smíchu a radosti. Nakonec toho ale mnoho určitě zůstalo skryto uvnitř každého, to, co jsme si každý vzali s sebou domů. A myslím, že tak to mělo být. Kdo jen trochu rád poznává, tvoří, směje se a má rád společnost, ať přistě určitě neváhá.

(zpráva účastnice DH)

Srpen a září v Rovensku pod Troskami

V sobotu 31. srpna se v rovenské modlitebně již po čtvrté sešli zástupci akademické obce a veřejnosti, aby na setkání uspořádaném rovenským ochranovským sborem a Ústavem pro českou literaturu Akademie věd České republiky diskutovali o roli slov a příběhů uprostřed různých krizí. Na minulých setkáních (o nichž bylo čtenářstvo NBL rovněž zpraveno v číslech 2022/4 a 2023/4) jsme hovořili o vyprávěních, která dávají útěchu a umožňují člověku přežít; o obtížnosti a potřebnosti dialogu s lidmi, s nimiž bychom nejráději nemluvili, či o tichu jako léčivém mlčení i umlčování. Letošním tématem byly převzaté myšlenky a myšlenky přejímané, krátké příběhy, přísloví, nebo obrazy, které přecházejí od člověka k člověku a u každého při té tiché poště jinak působí či jsou vtěsnávány do nového významového rámce. Toto téma se (ve zřetelném kontrastu s loňským „mlčením“) ukázalo jako velmi inspirující a letošním přednášejícím se podařilo oslovit širokou veřejnost nejen srozumitelným projevem, ale i vybranými tématy. Takový pocit alespoň jako organizátoři máme; stížnosti na to, že byli lidé nuceni stávat se na chvíli historiky umění a na chvíli filosofové a že to stejně k ničemu nebylo, které zněly po loňském setkání, jsem letos zatím nezaznamenal a tak doufám, že se nám podařilo setkání zorganizovat i téma zvolit o trochu lépe. Zpětnou vazbu od účastníků stále shromažďuji, a budu rád, když se ozvete.

Jako první v sobotu promluvil komeniolog Vladimír Urbánek z Filosofického ústavu o způsobech, jakými s cizími myšlenkami zacházeli Jan Amos Komenský a jeho současníci. Zajímavé byly reakce vzdělanců na kometu, která se objevila na nebi roku 1618. V textech, které v té době vznikly, se mísilo to staré s novým, to vypozerované a vymyšlené s převzatým – a třeba s lecčím, co bychom považovali za starou veteš. Kometu byla v roce počínající hrůzy Třicetileté války vnímána zároveň jako zlověstný znak pro budoucnost i jako fascinující jev v rámci postupně přejímaného „moderního“ pohledu na místo Země ve vesmíru. Vznikla v atmosféře, aby její pomocí člověku Bůh zjevil něco ze svých plánů? Anebo se přitočila z hlubin vesmíru po přesně vypočitatelné (ač člověku dosud neznámé) dráze? Při výkladu toho, co vlastně kometu znamená a je, bylo tehdy možné kráčet různými cestami a jejich volba záležela především na tom, co chtěl konkrétní pisatel říci ne o kometě,

ale o tom, jaký svět je a jaký by být měl. A Komenský, stejně jako jeho současníci, radostně přebíral informace i obrazy od nejrůznějších lidí, včetně těch, kteří v době náboženského konfliktu stáli na docela opačné straně.

Teatroložka Lenka Jungmannová z Ústavu pro českou literaturu následně hovořila o hrách Václava Havla, o tom, jak se v nich zachází s jazykem a zejména o způsobech, jimiž se Havel zmocňoval každodenních frází, obracel je naruby a ukazoval jejich nesmyslnost. Co vůbec o sobě a o světě říkáme tím, když saháme po přísloví a snažíme se jeho prostřednictvím někoho poučit nebo nasměrovat? Opíráme se o „lidovou moudrost“ anebo o to, co se „říká“, a co je stále znovu do zhloupenutí ke čtení a slyšení v „populární“ produkci – anebo v textech a projevech, které se od této populární úrovně snaží distancovat a dokázat, že jejich autoři i čtenáři jsou něco víc. Takové věci znějí v Havlových hrách na zahradních slavnostech či při večeři v měšťanském bytě, ale zaznívají často i u kafe po bohoslužbách. Dej Bože, abychom vždy svou myslí byli přítomni v tom, co říkáme...

Teatroložka a klasická filoložka Alena Sarkissian z Kabinetu pro klasická studia Filosofického ústavu se ve třetí přednášce věnovala vzbám mezi antickým filosofem Aristotelem a německými mysliteli 18. století, mezi nimiž byla obzvláštní pozornost věnována Gottholdu Ephraimu Lessingovi a Friedrichu Schillerovi a jejich pokusům o začlenění emocí do fungování lidského společenství – neboť „cesta k hlavě musí vést srdcem“.

Jako poslední vystoupil ugrofinista Michal Kovář, jediný zástupce Filozofické fakulty Univerzity Karlovy na letošním setkání. Hovořil o pohádkách Sámů, domorodých obyvatel nejsevernějších částí Norska, Švédska, Finska a nejzazšího severozápadu Ruska. Bylo velmi zajímavé a zábavné sledovat, co se mezi Sámy dělo se známými vyprávěními, jako je například to o Alibabovi a čtyřiceti loupežnících – tato pohádka byla do sámských jazyků přeložena z ruštiny a překladatel také po ruském způsobu pochopil ono „baba“ ve jméně titulní postavy. Příběh tak pojednává o stařeně, která se neobyčejně brutálně vypořádává s bandity. Ještě zajímavější byla následující diskuse o křesťanské misii na severu Švédska a Finska, o které uvažoval již hrabě Zinzendorf, než zjistil, že v této oblasti je již dostatek misionářů z místních luterských církví (a na ruské straně z církve pravoslavné), a proto svou pozornost obrátil na jedné straně ke Grónsku a na straně druhé k dobře situovaným obyvatelům měst okolo Baltského moře (v prostředí takovéto městské misie působil i otec dánského filosofa Sorena Kierkegaarda, viz NBL 2023/2).

Stejně jako loni, i letos jsme se v podvečer ze sborového domu přesunuli do katolického kostela sv. Václava na Týně, kde se jako poslední – a vrcholný – bod programu uskutečnil koncert. Lukáš M. Vytlačil při něm hrál na různé barokní flétny a Tereza Fritschová na barokní hoboje, zazněly především kánovnícké sonáty Georga Philippa Telemanna. Podle pravidelných účastníků našich akcí byl tento koncert zatím nejlepší ze všech a akustika rovenského „týnského chrámu“ zejména hobojuům velice

sluší. Jsme velice vděční za to, že nám rovenský katolický kněz Tomasz Dzedzic opět prostor kostela poskytl bezúplatně a že se v Rovensku dva úlomky obecné církve mohou navzájem podpírat. Každý zůstáváme na svém a přitom jsme spolu. Těšíme se na další společné akce, které jsme toho podvečera předběžně domluvili.

Zatímco předchozí setkání se odehrávala v sychravých dnech září a října, to letošní padlo na srpen. To se ukázalo jako dobrá volba. A dobrou volbou bylo i určité rozvolnění a „naředení“ programu oproti minulým ročníkům. Čtyři přednášky s krátkým úvodem a závěrem se ukázaly být tak akorát. Během přestávek, u oběda, kávy a nealkoholického piva mohli lidé hovořit s lidmi, okolo stolu v domě i na zahradě. Privítali jsme u nás rovenské, železnobrodské, i hosty z větší dálky. Radujeme se z návštěvy bratra Jana Bistranina ze spolku Exulant. A moc děkujeme ostatním nejen Ochranovským sborům za propagaci akce. Zabrala.

Tečku za plným sobotním dnem bylo možno učinit ve Dvorku na Týně, tedy v zahradní restauraci, která je otevřena jen v letních měsících. Právě zde se k nám připojil i bratr Tomasz, posezení v hospodě tak mělo silný ekumenický rozměr. Radujeme se a jsme vděční. Stejně ekumenická byla i nedělní bohoslužba, při níž posloužil kázáním bratr Vytlačil, který je nejen skvělým hudebníkem a historikem, ale rovněž starokatolickým duchovním s darem čistého, jasného slova, jak jsme mohli poznat nejen v Rovensku, ale letos opakovaně rovněž na kořenovském kostelíku.

Na podvečer 13. září jsme naplánovali další ekumenickou akci, setkání s matematickou kybernetičkou a vysokoškolskou pedagožkou Darinou Bártovou, která před rokem přijala jako jedna z prvních dvou žen ve Starokatolické církvi v České republice presbyterské svěcení, poté, co synoda této církve schválila možnost povolávat ženy do kněžských funkcí na všech stupních. Již to by bylo pro náš sbor, vedenný půl století sestrou Jaluškovou, presbyterkou Unitas fratrum, velmi zajímavé. Se sestrou Bártovou jsme byli nicméně domluveni na tom, že bude hovořit především o tom, co ona sama na poli starokatolické církve a tradice přivádí k životu, totiž o fenoménu keltského křesťanství. To se naneštěstí nestalo, sestru Bártovou skolila viróza, a tak jsme se domluvili na přeložení jejího vystoupení na začátek příštího roku – a budeme o něm včas informovat.

Sešli jsme se však i tak, když kolem začínalo pršet. Tři členové folkové kapely Darts hráli irské písně a jejich hudbu jsme prokládali společným čtením – ze starých irských vyprávění o plavbách světců do jiných světů a na vzdálené ostrovy, ze zlomků předkřesťanské keltské poezie i z knihy modliteb komunit, které se na britských ostrovech v současnosti snaží „keltské křesťanství“ jako křesťanskou alternativu otevřenou a citlivou vůči bližním v nesnázích i vůči zejícím ranám na těle světa dále pěstovat. Tuto knihu pro vlastní potřebu vydali čeští starokatolíci a sestra Bártová se značnou měrou podílela na překladu. Přes nemoc přednášející a nevlídné počasí se nás toho podvečera sešlo (i s kapelou) bezmála dvacet, lidé z Rovenska, z Hradce Králové, z Virginie v USA, delegace z železnobrodského sboru. Jak je u nás zvykem,

nakonec jsme radostně zasedli ke stolu, který jsme společně přichystali. Zvláštní dík zde jako vždy patří zejména sestře Gabriele Jeníkové. Název setkání, převzatý z večerní modlitby jedné z britských komunit, zněl „Tou nocí projdu“. Opět jsme se směli přesvědčit o tom, že nejdem sami.

A sestra emeritní farářka Hana Jalušková posílá pozdravy, na všechny myslí a děkuje za zájem, který o ni sestry a bratři z ostatních sborů neustále projevují třeba tím, že ji nechávají pozdravovat a stále se po ní ptají. Vyznávám pokorně, že těchto pozdravů je někdy tolik, že je nezvládám vyřizovat a všem takto opomenutým se za to omlouvám. Sestra emeritní farářka se účastnila pátečního posezení i celého setkání v sobotu 31. srpna včetně zmíněné hospodské ekumenické tečky. Děkujeme Bohu, že má stále dost sil.

Matouš Jaluška

Vzpomínka na sestru Ludmilu Plecháčovou-Mucalíkovou (11.1.1910-16.10.2004), čestnou občanku města Holešova

Je to již dvacet let od chvíle, kdy v pozeňnaném věku odešla ke svému Pánu naše sestra Ludmila Plecháčová, dlouholetá členka staršovstva v Holešově a delegátka mnoha konferencí a synodů. Znali jsme ji jako historičku a archivářku, která se zabývala dějinami Jednoty i dějinami Holešovska. Starší z nás si pamatují její důkladné a kvalifikované námítky ke jmenování nového lokálního svatého, velmi kontroverzního katolického kněze Jana Sarkandra.

Co jsme neznali, troufám si říci, byly její osobní prožitky a vzpomínky, jejichž část, dramatické události na konci války, dnes přinášíme. Bohu díky za naši sestru Ludmilu.

(red)

Zelený čtvrtek 1945, Holešov

Bylo to právě na „zelený čtvrtek“ roku 1945, když mi esesák položil ruku na rameno.

Zvláštní jsou cesty Páně. Kdysi jsem byla na návštěvě u starého bratra v Kristu na Valašsku, jemuž říkali písmák. Byl to člověk, který četl a znal Bibli a Bůh mi skrze něj řekl, že budu trpět pro vlast, ale vrátím se.

Od počátku války roku 1939 fungovala v Holešově tzv. babiččina komora. Jednalo se o akci Sokola. Lidé, kteří mohli, mi dávali peníze a holešovský mlynář Jemelík mouku. Já jsem to rozdělovala a roznášela všem rodinám, které měly živitele v koncentráku nebo jejichž živitelé ve válce zahynuli. Nevzala jsem si k sobě ku pomoci nikoho, abych nezvyšovala riziko prozrazení při případném výslechu.

Lidi ve městě jsem znala a oni znali mě a důvěřovali mi. Jedenkrát za měsíc jsem obcházela ty, kteří mi dávali peníze, a pak potřebné, kterým jsem je rozdělovala. K mlynáři, panu Jemelíkovi, jsem vždy chodila pro 5 kg mouky na jeden odnos a každý k penězům dostal i 5 kg mouky.

Od počátku války esesáci zatýkali a posílali do koncentráků všechny náčelníky Sokola. Já byla náčelnicí, ale mé jméno neměli v seznamu, a tak zatkli bývalou náčelnici, která mlčela a nechala se místo mě odvézt do lágru. Po válce se jako jedna z mála vrátila, což jsem byla ráda, protože její smrt místo mě bych těžce nesla.

Díky této sestře Sokolce jsem mohla dělat celou válku babiččinu komoru i práci v protifašistickém odboji.

Podle slov písmáka jsem čekala, že mě jednou zatknou, ale bylo už jaro 1945 a já byla pořád tady. Až nastal „zelený čtvrtek“. Toho dne jsem šla přes polední přestávku k panu Jemelíkovi pro mouku, která byla již vždy na stejném místě připravena. Poprvé za ta léta se stalo, že vrata od mlýna byla zavřená a já odcházela s prázdnou taškou. Přemýšlela jsem, co se mohlo stát, když v tom mi esesák položil ruku na rameno a řekl, že půjdu s ním a ať mu ukázu co nesu v tašce! A v tašce nebylo nic.

Němci mě naložili do auta a jeli ke spořitelně, kde jsem pracovala, udělat prohlídku. Uvědomila jsem si, že v kanceláři v peněžence mám v jedné kapsičce seznam zrádců, a to by byl velký problém, kdyby ho Němci našli. Jinak jsem žádná jména a akce nikam nepsala, vše jsem si pamatovala. Řekla jsem řidiči, že mám v práci peněženu, zda bych si ji pro případ potřeby mohla přinést. A představte si, on mě pustil! Vzadu v autě za jeho zády jsem zjistila, že lísteček v peněžence ještě je. Rychle jsem ho smotala do ruličky a spolkla. Ulevilo se mi, už nic nemohli najít.

Odvezli mě k výslechu. Na všechno jsem říkala, že nic nevím. Když dovedli do krve zbitého a znetvořeného spolubojovníka ze Zlína a řekli, že mě zná, tak jsem jen řekla ne, musíte se mýlit, vůbec jej neznám. Když mě vyšetřovatel poprvé uhodil do obličeje, byla to taková rána, až jsem spadla na zem. Ale klidně jsem vstala a posadila se. Představte si, že jsem při žádné jeho ráně necítila bolest! Samu mě překvapilo, když jsem na druhý den měla modročerný obličej od jeho železných prstenů.

Netušila jsem, co budu vypovídat, ale splnila se slova Písma, kde je v Markovi 13,11 psáno: „Až vás povedou před soud, nemějte předem starost, co budete mluvit, ale co vám bude v té hodině dáno, to mluvte. Nejste to vy, kdo mluví, ale Duch svatý“.

Nastal výslech a já najednou začala mluvit – žasla jsem nad tím, co říkám. Byla to má ústa a můj hlas, ale já nemluvila, já jen v úžasu poslouchala a dívala se, jak se esesákův výraz mění a nakonec zůstává beze slova a klidný. Když jsem skončila, řekla jsem mu, ať se nezlobí, ale že jsem od rána nebyla na straně a moc bych potřebovala, zda by mi dovolil. A on sám osobně mě odvedl na jejich služební záchod!

Tak jsem se přesvědčila, jak slovo z Písma platí. A když platí jedno slovo, musí platit všechno, co je psáno.

Po výslechu nás v nákladním vagónu někam odvezli, vysadili na nádraží a já se nádražáka opatrně zeptala, kde jsme. Rozhlédl se na všechny strany a pak rychle řekl „Brno“. Odvedli nás do staré budovy se silnými zdmi – vězení, ale bylo nás tolik, že nebylo možné, abychom byly na samotkách. Bylo nás v místnosti hodně a nasadili i provokatérky. V noci začalo obrovské bombardování. Některá z nás řekla, abychom šly k nosné zdi ke komínu, že nejvíce vydrží. Tak jsme si k ní lehly a já hned usnula. Zdálo se mi, že jsem v lese a je velká bouřka. V tom mě vzbudila asi 17letá dívka plná hrůzy a říká, jestli si může ke mně lehnout, že už šílí strachy a já si tak klidně spím. Jak říká Písmo – ulehnu, usnu, probudím se, Hospodin nade mnou bdí.... Dívku jsem objala a v tu ránu jsme obě usnuly. Ráno přišli naši policajti a povídají: „Honem všichni utečte, Němci jsou v krytech, všechno okolo je rozbombardované“. Daly jsme se na útěk. Jak jsem se později dozvěděla, blížila se fronta a poslední ženy už z Brna do lágru nedojely, Němci je postříleli na cestě. A my měly jet s nimi. Tak bychom dopadly.

Chtěla bych ještě říct, že nejen já prožívala takové věci. Mimo jiných i můj manžel, který byl zatčen z důvodu přechovávání parašutisty a celou noc si připravoval co řekne, najednou začal mluvit úplně jinak, a to tak, že žasl, prý by nikdy nic takového nedokázal sám dát dohromady. Esesák, který výslech vedl, ho dokonce po důrazném napomenutí a varování pro příště propustil. Když manžela někdo podruhé udal a manžel byl v lágru, tak musel projít uličkou. To postavili do dvou řad proti sobě vězně a každému dali něco do ruky – hůl atp. a vězni museli toho, kdo jde středem, bít, jinak by sami byli bití. Jen málokdo toto prý přežil. Manžel padl zkrvavený v bezvědomí, aniž by došel do konce. Ale prý ty rány vůbec necítil. Tak prožil, že Ježíš nesl jeho bolesti.

Říkám si, čím jsem si zasloužila, že Bůh se sklonil k takovému zrnku písku, jako jsem já. Celý život jsem se sice snažila dělat, co jsem považovala za dobré a to, k čemu jsem cítila puzení, ale není na mě nic výjimečného. Jsem takový obyčejný člověk, s takovými lidskými slabostmi, jako každý jiný.

Myslím, že každý z nás je tu proto, aby něco vykonal. A když to, co má vykonat, splní, je to dobře.

Ludmila Plecháčová-Mucalíková

Ochranov na seznamu UNESCO

Zpráva ČTK ze 26. července 2024

Saský Herrnhut, založený exulanti z Moravy, je na seznamu světového dědictví

Dráždany/Dillí - Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO) dne 26. července na svém zasedání v Dillí zařadila městečko Herrnhut (česky Ochranov) ležící v Sasku nedaleko českých hranic na seznam světového dědictví. Informují o tom německá média. Herrnhut založili v 18. století exulanti z Moravy, kteří uprchli před pronásledováním katolickou církví.

Z měst založených moravskými bratry byl na seznamu světového dědictví UNESCO zatím dánský Christiansfeld, nově k němu kromě Herrnhutu přibyl také Bethlehem v americké Pensylvánii a severoirský Gracehill. Jde o města s unikátním urbanistickým konceptem vycházejícím z ideálů evangelického učení.

Herrnhut založili členové Jednoty bratrské v Horní Lužici v roce 1722 na panství hraběte Mikuláše Ludvíka z Zinzendorfu. Z osady se vydávali na misijní cesty do celého světa. Širší veřejnosti je Herrnhut znám díky dekorativním hvězdám, které se zrodily v tamních internátech a sloužily i jako pomůcka při výuce geometrie. Dnes neodmyslitelně patří k Vánocům v Německu, oblíbili si je ale i lidé v jiných zemích. V Česku jsou tyto ozdoby známé jako ochranovské hvězdy.

Zařazení Herrnhutu na seznam světového dědictví UNESCO uvítali šaští politici. Premiér této spolkové země Michael Kretschmer uvedl, že v Sasku jsou ode dneška tři místa světového kulturního dědictví a všechna jsou přeshraniční. Sasko má společně s Českem na prestižním seznamu krušnohorský hornický region a také Park knížete Pücklera na sasko-polském pomezí v Bad Muskau (Mužakov).

Saská ministryně kultury Barbara Klepschová řekla, že památky na seznamu UNESCO působí jako turistický magnet. „Jako další místo přeshraničního kulturního dědictví tímto moravští bratři otevírají další možnosti pro celosvětové přilákání návštěvníků do Horní Lužice a celého Saska,“ poznamenala.

Součástí saské delegace v Indii byl také vedoucí úřadu saského premiéra Conrad Clemens, který se sám k moravským bratrům hlásí. „Jako člen moravských bratří mám z uznání radost a doufám, že to do Horní Lužice přiláká mnoho zvědavých návštěvníků,“ řekl.

